

Arbetsmiljöns roll i sjuksköterskors psykiska hälsa- en diskursanalys av vårdens utmaningar

The role of the work environment in nurses' mental health- a discourse analysis of healthcare challenges

Examensarbete för sjuksköterskeexamen och
kandidatexamen med huvudområdet omvårdnad

Grundnivå 15 högskolepoäng

Vårtermin 2025

Student: Rebecca Antblad och Prashamsa Bood
Rijal

Handledare: Åsa Gamgam Leanderz

Examinator: Maria Snögren

SAMMANFATTNING

Titel:	Arbetsmiljöns roll i sjuksköterskors psykiska hälsa- en diskursanalys av vårdens utmaningar
Författare:	Antblad, Rebecca; Bood Rijal, Prashamsa
Institution:	Institutionen för hälsovetenskaper, Högskolan i Skövde
Program/kurs:	Sjuksköterskeprogrammet, Examensarbete i omvårdnad, OM525G, 15 hp
Handledare:	Gangam Leanderz, Åsa
Examinator:	Snögren, Maria
Sidor:	21
Nyckelord:	Arbetsmiljö, coping, diskursanalys, psykisk hälsa, sjuksköterskor.

Bakgrund: Sjuksköterskor tillbringar en stor del av sin arbetstid på uppgifter utanför deras huvudsakliga arbetsbeskrivning, vilket bidrar till ökad stress och psykisk ohälsa. Detta har resulterat i ökad sjukfrånvaro och uppsägningar, främst bland kvinnliga sjuksköterskor. Samtidigt har behovet av psykiatrisk vård och sjukskrivningar kopplade till psykisk ohälsa ökat i Sverige. För att motverka detta föreslås bland annat Calista Roys coping-teori, som en strategi för att hantera arbetsrelaterad stress.

Syfte: Att beskriva hur arbetsmiljön påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa.

Metod: En diskursanalys av artiklar från Vårdfokus mellan juli 2024- december 2024.

Resultat: Flera centrala diskurser identifierades: ekonomiska, vård- och omsorgs-, politiska, lednings- och fackliga. Konflikter mellan dessa framkom, där orsakerna till problemen varierade. Arbetsmiljöns påverkan på sjuksköterskors psykiska hälsa var en gemensam nämnare i alla diskurser, men lösningarna skiljde sig- fackliga och vårddiskurser föreslog bättre bemanning och kortare arbetstider, medan politiska och ekonomiska diskurser betonade reformer och effektivisering. Intertextualitet var tydlig, och svagt ledarskap samt administrationens påverkan var återkommande teman.

Samtidigt identifierades sjuksköterskors delaktighet i beslutsfattande som en faktor som kunde främja deras psykiska hälsa.

Konklusion: Sjuksköterskors arbetsmiljö påverkar deras psykiska hälsa och behöver förbättras genom strukturella förändringar. Vidare forskning behövs för att förstå könsskillnader i hur arbetsmiljön påverkar sjuksköterskor, särskilt kvinnor.

ABSTRACT

Title:	The role of the work environment in nurses' mental health- a discourse analysis of healthcare challenges
Author:	Antblad, Rebecca; Bood Rijal, Prashamsa
Department:	School of Health sciences, University of Skövde
Course:	Degree of Bachelor of Science in Nursing, Thesis in Nursing Care, 15 ECTS
Supervisor:	Gangam Leanderz, Åsa
Examiner:	Snögren, Maria
Pages:	21
Keywords:	Coping, discourse analysis, mental health, nurses', work environment

Background: Nurses often perform tasks outside their primary job description, contributing to increased stress and mental health issues. This has led to higher rates of sick leave and resignations, particularly among female nurses. Simultaneously, the need for psychiatric care and mental health-related sick leave has risen in Sweden. Calista Roy's coping theory is proposed as a strategy for managing work-related stress.

Aim: To describe how the work environment affect nurses' mental health.

Method: A discourse analysis of articles from Vårdfokus between July 2024-december 2024.

Findings: Five central discourses were identified: economic, healthcare, political, managerial, and union-related. While all acknowledged the impact of the work environment on nurses' mental health, their proposed solutions varied. Union and care-related discourses called for better staffing and shorter working hours, while political and economic ones emphasized reforms and efficiency. Weak leadership, administrative burden, and intertextuality were recurring themes. Nurses' involvement in decision-making emerged as a potential protective factor.

Conclusion: The work environment significantly affects nurses' mental health and requires structural improvements. Further research is needed to examine gender differences, particularly regarding how female nurses are affected.

Ordlista

Intertextualitet

Litteraturteoretisk term som innebär att ingen text står isolerad utan ingår i ett nät av relationer till andra texter, introducerad av Julia Kristeva 1969 (Andersson & Hallberg, u.å.).

Interdiskursivitet

Interdiskursivitet betyder att man tittar på vad för slags diskurstyper som texten är uppbyggd av och hur (Fairclough, 1992, refererad i Dahlborg 2023).

Diskurs

Betyder i dagligt tal samtal, dryftning. I filosofiska och beslätade sammanhang kan ordet beteckna en helhet av sammanhängande uttryck, utsagor och begrepp, t.ex. den moraliska, den vetenskapliga eller den religiösa diskursen, eller formen hos en sådan helhet (Hallberg et al., u.å.).

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	1
2	BAKGRUND	1
2.1	Sjuksköterskans arbetsuppgifter	1
2.2	Psykiatri och psykisk ohälsa	2
2.3	Sjukskrivning och stressorer på arbetet	2
2.4	Strategier för att främja psykisk hälsa	3
2.5	Calista Roys teori om coping, teori för att hantera stress i arbetet	4
3	PROBLEMFÖRMULERING	5
4	SYFTE	5
5	METOD	6
5.1	Urval	6
5.2	Datainsamling	6
5.3	Analys	6
5.4	Etiska övervägande	7
6	RESULTAT	9
6.1	Stress och coping inom arbetsmiljön	9
6.2	Resursbrist inom vården och resulterande konsekvenser	10
6.3	Sjuksköterskors arbetsscheman och påverkan på deras psykiska hälsa	12
6.4	Effektiva strategier som påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa på arbetet	15
6.5	Resultatsammanfattning.....	16
7	DISKUSSION	18
7.1	Metoddiskussion	18
7.2	Resultatdiskussion	19
7.3	Konklusion.....	20
7.4	Kliniska implikationer och förslag till utveckling av ämnet.....	21
8	REFERENSER	22

1 INLEDNING

Sjuksköterskor spelar en central roll i hälso-och sjukvården där deras arbetsdag ofta inte tillåter mycket tid för återhämtning. Deras arbete kännetecknas ofta av denna höga arbetsbelastning och med dess tillkommande emotionella påfrestningar. Tidigare forskning visar att stress och utmattning är vanliga problem för denna yrkesgrupp, vilket påverkar sjuksköterskornas psykiska hälsa som i sin tur kan ha en negativ påverkan på kvaliteten av den vård de ger. Många sjuksköterskor beskriver att mycket av deras arbetstid läggs på arbete som egentligen inte är del av deras arbetsbeskrivning, exempelvis administrativt arbete, och att dessa uppgifter samt personalbrist leder till en obalans mellan krav och resurser, vilket resulterar i psykisk ohälsa och långvarig sjukskrivning bland sjuksköterskor. För att förbättra arbetsmiljön och stödja sjuksköterskors välbefinnande är det väsentligt att förstå de specifika stressorer de möter och vilka strategier som kan hjälpa till att hantera dessa. Därav ses ett behov att beskriva hur arbetsmiljön påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa och att identifiera åtgärder och strategier som kan främja deras välbefinnande.

2 BAKGRUND

2.1 Sjuksköterskans arbetsuppgifter

Sjuksköterskans arbetsuppgifter sträcker sig över ett spektrum av aktiviteter och spelar en central roll i vårdteamet, i nära samarbete med läkare och annan vårdpersonal för att säkerställa att den bästa möjliga vård ges till patienterna (Duffield et al., 2008). Utöver detta har sjuksköterskorna som uppgift att bedöma och planera omvårdnaden, ta del av eller delegera genomförandet av omvårdnad, övervakning och utvärdering av vården samt undervisning och rådgivning till patienter, anhöriga och annan vårdpersonal. Med alla dessa arbetsuppgifter är det viktigt hur sjuksköterskor prioriterar sin tid, både för att hinna med arbetsdagen men även för att minska onödig stress som kan leda till utbrändhet på jobbet. Duffield et al. (2008) menar att mycket av sjuksköterskornas arbetstid läggs på administrativa uppgifter som dokumentation, rapportering och kommunikation med annan vårdpersonal vilket beskrevs som tidskrävande och ibland som ineffektiv användning av deras kompetens. Vidare uppges som förslag för förbättring att en effektivare arbetsdelning och struktur hos vårdpersonalen skulle kunna leda till avlastning av vissa administrativa uppgifter från sjuksköterskor vilket i sin tur skulle frigöra dem att lägga mer tid på den patientnära vården (Duffield et al., 2008).

Al-Akash et al. (2024) visar liknande resultat där sjuksköterskor rapporterade att de lägger mycket tid på arbetsuppgifter som inte ingår i deras huvudsakliga arbetsbeskrivning såsom vissa administrativa uppgifter, städning, logistik och till och med vissa medicinska uppgifter som egentligen bör göras av läkare eller assistenter. Sjuksköterskorna antog dessa arbetsuppgifter som en följd av resursbrist. De uttryckte att de kände sig tvungna att utföra de extra uppgifterna för att säkerställa att kvaliteten på patientvården inte försämrades.

Att ta på sig uppgifter som inte tillhör sjuksköterskans arbetskompetens leder till stress och utmattning på grund av ökad arbetsbelastning där förmåga att utföra sina primära arbetsuppgifter minskar (Al-Akash et al., 2024). Svensk sjuksköterskeförening (2023) beskriver en legitimerad sjuksköterskas kärnkompetenser. De grundläggande färdigheter och kunskaper som är nödvändiga för en säker och effektiv omvårdnad är personcentrerad vård, säker vård, samverkan i team, informatik, evidensbaserad vård och förbättringskunskap för kvalitetsutveckling. Trots sjuksköterskors omfattande kompetens och trygghet i sin yrkesroll visar forskning att arbetsbelastningen påverkar deras psykiska hälsa negativt. För att förstå denna påverkan på sjuksköterskor behöver psykisk ohälsa och dess konsekvenser för individen förklaras.

2.2 Psykiatri och psykisk ohälsa

Allgulander (2019) skriver att psykiatri är vetenskapen som handlar om psykisk ohälsa och dess hantering genom användning av farmakologiska medel, samtal eller andra metoder. Begreppet psykisk ohälsa innebär psykiska störningar och symtom som leder till funktionsnedsättning i form av begränsningar där patientens upplevelse av livskvalitet påverkas negativt. Dessa begränsningar kan bli tydliga i arbetslivet, studier, i nära relationer eller i sociala sammanhang. Kessler et al. (2005) hävdade att psykiska störningar var mycket vanliga där en stor andel, 75%, debuterade redan innan 24 års ålder och där den vanligaste diagnosen var ångeststörningar, följt av depression, i den amerikanska befolkningen. Andra vanliga diagnoser inom psykisk ohälsa är posttraumatiskt stressyndrom (PTSD), missbruksproblematik, bipolär sjukdom, psykotiska störningar (t.ex. schizofreni) och personlighetsstörningar, med mera, enligt kriterierna från DSM-IV (Kessler et al., 2005). Psykisk ohälsa påverkar både män och kvinnor i alla åldrar där allvarliga och obehandlade diagnoser kan leda till suicidförsök (Allgulander, 2019). I Sverige har behovet av psykiatrisk vård ökat då fler människor, både barn och vuxna, söker hjälp för sin psykiska ohälsa, enligt uppdrag psykisk hälsa (2022). Barn som sökte vård för sin psykiska ohälsa ökade med 5,5% mellan 2017 och 2022, för vuxna ökade antalet sökande med 8%.

Stein et al. (2022) beskriver hur den psykiatriska vården har utvecklats och betonar vikten av en tidig diagnos och av att förebygga psykisk ohälsa. Smith (2022) skriver att hitta strategier för att förebygga psykisk ohälsa är viktigt då psykisk ohälsa i form av utbrändhet och stress är allvarliga problem inom vården som leder till sämre mående hos personalen och därmed negativt påverkar kvaliteten på den vård som ges.

2.3 Sjukskrivning och stressorer på arbetet

Sjukskrivningar varierar under årstiderna, där vinterhalvåret visar högre sjukskrivningstal, men dessa har minskat sedan 2010 (Försäkringskassan, 2024a). Sjukskrivningarna inom kvinnodominerade yrken ökade under 2023 till följd av psykisk ohälsa, särskilt utmattningssyndrom och stress (Försäkringskassan, 2023). Enligt en artikel från Vårdfokus av Weilenmann (2023) lämnade 13 000 sjuksköterskor yrket 2021 på grund av arbetsförhållanden.

Exakt statistik över sjukskrivna sjuksköterskor saknas, men Försäkringskassan rapporterar en ökning av sjukskrivningar relaterade till psykisk ohälsa, vilket har lett till fler långvariga sjukskrivningar. I december 2023 var 203 046 personer sjukskrivna i Sverige, och av de var 65% kvinnor (Försäkringskassan, 2024b).

Booker et al. (2019) skriver att sömnstörningar identifieras som en stressfaktor som påverkar sjuksköterskors hälsa. Sjuksköterskor som arbetar skift har en högre risk för depression och ångest, vilket ofta leder till sjukskrivningar relaterade till shift work disorder (SWD). Enligt Bryan et al. (2021) är psykisk ohälsa, såsom depression och ångest, en vanlig orsak till långvariga sjukskrivningar. Detta stämmer överens med rapporten från Försäkringskassan (2023), som visar att psykisk ohälsa i genomsnitt ledde till 90 dagars sjukskrivning, jämfört med 49 dagar för andra diagnoser. Denna utveckling beror på hög arbetsbelastning, obalans mellan krav och resurser, personalbrist samt stress och utbrändhet (Bryan et al., 2021).

Forskning visar att stressfaktorer för sjuksköterskor varierar beroende på avdelning, kön, civilstånd och utbildning. Stressnivåerna är högre bland kvinnliga sjuksköterskor, de som är gifta, och hos grundutbildade sjuksköterskor jämfört med de som har vidareutbildning. Arbetet på undervisningssjukhus visade sig vara förknippat med högre stressnivåer, vilket kan bero på arbetsbelastningen samt undervisningskraven (Kakemam et al., 2019). Schuster och Dwyer (2020) undersökte posttraumatiskt stressyndrom (PTSD) hos sjuksköterskor och identifierade flera arbetsmiljörelaterade riskfaktorer i sjukhusmiljö med hög arbetsbelastning. Sjuksköterskornas exponering för trauma och bevittnande av patienters lidande vid patientnära vård bidrog till utvecklingen av PTSD bland sjuksköterskor (Mealer & Jones, 2013; Beaven & Stephens, 1999). Adriaenssens et al. (2012) förklarar att sjuksköterskor som jobbade på akuten oftare kom i kontakt med extrema händelser, vilket var en bidragande faktor till utvecklingen av PTSD hos sjuksköterskor. Patientnära relationer samt vissa personlighetsdrag hos sjuksköterskor ökade risken för att utveckla psykisk ohälsa (Cho & Kang, 2017, Lavoie et al., 2016, refererad i Schuster & Dwyer, 2020).

2.4 Strategier för att främja psykisk hälsa

Enligt Smith (2022) är utbrändhet och stressrelaterade symtom allvarliga former av psykisk ohälsa som särskilt påverkar vårdpersonal. Detta kan leda till minskad arbetskapacitet, försämrat välbefinnande och ökad personalomsättning. Han betonade att emotionell intelligens kunde vara ett effektivt verktyg för att hantera utbrändhet, då den hjälpte personal att utveckla mer effektiva copingstrategier.

Gabriel och Aguinis (2022) föreslog flera strategier för att förbättra den psykiska hälsan bland personalen. De lyfte fram vikten av att skapa rättvisa arbetsförhållanden med rimliga arbetsbelastningar och flexibilitet. Vidare betonade de vikten av en positiv arbetsplatskultur som främjar balans mellan arbetet och privatlivet, och en öppenhet för att diskutera stress och psykisk hälsa. Genom öppen kommunikation mellan arbetsgivare och personal kan grundorsaker till stress identifieras och åtgärdas för att förebygga utbrändhet.

De rekommenderade andra strategier som regelbundna pauser för återhämtning, att stärka ledarskapet med träning i emotionell intelligens för att skapa ett mer stödjande arbetsklimat, samt att erbjuda professionella stödresurser vid behov. De betonade vikten av kontinuerlig utvärdering och feedback för att identifiera tidiga tecken på utbrändhet, vilket förbättrade möjligheterna till snabbare återhämtning genom rätt behandling.

2.5 Calista Roys teori om coping, teori för att hantera stress i arbetet

Calista Roys teori, Adaptation Model of Nursing (RAM), betonar hur individer anpassar sig till miljöförändringar och stressfaktorer i deras omgivning. Teorin fokuserar på att hjälpa individer hantera livets förändringar genom att stärka deras egna förmåga att möta och anpassa sig till utmaningar. Den syftar till att främja hälsa och välbefinnande hos patienter genom att identifiera och hantera faktorer eller *stimuli*, både inneboende och yttre, som påverkar deras förmåga att anpassa sig till olika situationer (Roy & Andrews, 1999, som refererat i Harris, 2021).

Roys teori kan även appliceras på sjuksköterskors hantering av stress, arbetsbelastning och emotionell påfrestning. Genom att fokusera på hur individer anpassar sig till både inneboende och yttre stressfaktorer, kan modellen hjälpa till att belysa hur dessa faktorer påverkar hälsa hos sjuksköterskor. Detta kan bidra till att utveckla effektiva åtgärder för att förbättra coping-mekanismer och stärka sjuksköterskans förmåga att hantera stressiga arbetsmiljöer. På så sätt kan modellen användas för att förbättra psykiska välbefinnande och främja en mer hållbar arbetsmiljö för sjuksköterskor (Roy & Andrews, 1999, som refererat i Harris, 2021).

3 PROBLEMFÖRMULERING

Trots att arbetet som sjuksköterska ofta innebär mycket pressande förhållanden med hög arbetsbelastning och en emotionell påfrestning, visar forskning att stress och utmattning fortfarande är rådande problem i rollen som sjuksköterska. En faktor som bidrar till denna problematik är att sjuksköterskor ofta utför arbetsuppgifter som ligger utanför deras primära ansvarsområde. Arbetsmiljön har således en central roll i att forma sjuksköterskans välmående och arbetsförmåga. Med detta som utgångspunkt är det av vikt att identifiera vilka specifika stressfaktorer som sjuksköterskor dagligen möter samt hur dessa kan hanteras genom strategier som stärker deras psykiska hälsa. Därför syftar denna studie till att undersöka hur arbetsmiljön påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa.

4 SYFTE

Att beskriva hur arbetsmiljön påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa.

5 METOD

Enligt Friberg (2022) är litteraturoversikter en metod för datainsamling där litterära dokument sammanställs och analyseras. I denna studie genomfördes en diskursanalys av tidskriften *Vårdfokus*. Denna studie utforskade människors erfarenheter och upplevelser av sitt yrke som sjuksköterska, samt hur jobbet påverkade utvecklingen av stress, utbrändhet och annan psykisk ohälsa och eventuella strategier i förebyggande syfte. Artiklar valdes ur tidskriften *Vårdfokus*. *Vårdfokus* riktar sig till legitimerade sjuksköterskor, röntgensjuksköterskor, barnmorskor och biomedicinska analytiker.

5.1 URVAL

Den tidskrift som användes i denna studie var *Vårdfokus*, utgiven av Vårdförbundet. Endast tidskrifter från juli 2024-december 2024 inkluderades för att säkerställa att informationen var så aktuell och relevant som möjligt. Artiklarna ur tidskrifterna behövde inte vara peer-reviewed. Friberg (2022) definierar peer-reviewed som artiklar publicerade i vetenskapliga tidskrifter efter att de har genomgått en granskningsprocess. De tidskrifter som valdes var skrivna på svenska, och artiklar på andra språk exkluderades i sökningsprocessen då de inte var relevanta för denna studie. En geografisk begränsning gjordes för att enbart inkludera artiklar från Sverige, eftersom *Vårdfokus* ges ut i Sverige. Ingen exkludering baserad på genus, etnicitet eller ålder tillämpades, då sjuksköterskor kan vara av båda könen och av olika etniciteter (Friberg, 2022). De artiklar som inkluderades hade ett innehåll som fokuserade på vården i Sverige, arbetsmiljön utifrån sjuksköterskornas perspektiv.

5.2 DATAINSAMLING

Alla nummer av tidskriften *Vårdfokus* från augusti 2024 till januari 2025 granskades, och 18 relevanta artiklar med olika teman och nyckelord identifierades. Dessa teman samt nyckelord inkluderar stress, trötthet eller utmattning, resurs- eller personalbrist, tidsbrist, arbetstider och strategier. Syftet med uppsatsen skrevs ner på papper som en påminnelse för att säkerställa att det inte glömdes bort under genomläsningen av artiklarna. Ett arbetsdokument i Word skapades för att fungera som hjälpmedel, där titlar och sidnummer på valda artiklar dokumenterades (Östlundh, 2022).

5.3 ANALYS

En diskursanalys av artiklar genomfördes enligt Faircloughs analysmetod (1992, refererad i Dahlborg, 2023). Denna metod bestod av tre dimensioner. Den första dimensionen fokuserade på textanalys, där aspekter såsom ordval, metaforer, grammatik, interdiskursivitet (diskurs som blandas i en mening) och intertextualitet (texter som bygger på andra texter) granskades.

Den andra dimensionen behandlade diskursiv praktik, vilket innefattade en analys av när texten skapades, av vem, för vilken målgrupp och i vilket syfte.

Den tredje dimensionen avsåg social praktik, där diskursens funktion och användning i en bredare social kontext undersöktes.

Diskurs beskrivs som de yttre ramarna för att uttrycka språk som avses vara social acceptabelt för att kommunicera fram tankar, åsikter eller idéer i samhällsnivå. En granskning av formella texter definieras som diskursanalys (Segesten, 2023). Diskursordningen bestämdes utifrån syftet att undersöka hur arbetsmiljön och den psykiska hälsan påverkar sjuksköterskor utifrån deras perspektiv. De utvalda artiklarna lästes flera gånger, och relevanta meningar samt ordval kopplade till teman som valdes markerades med förutbestämda färger. Vidare analyserades metaforer, grammatik, meningsuppbyggnad samt interdiskursivitet och intertextualitet i artiklarna. Enligt Dahlborg (2023) skapar språket betydelser, och texter som bygger på andra texter kallas intertextualitet. Hon förklarar även att interdiskursivitet handlar om hur olika diskurser används inom samma text (Fairclough, 1992, refererad i Dahlborg, 2023). Dessa observationer dokumenterades i ett separat dokument, där även den yrkesgrupp som texten riktade sig till samt konsekvenserna av dess information antecknades. Nyckelord, ordval och metaforer i texterna identifierades, dokumenterades och färgkodades systematiskt.

De frågor som användes vid sorteringen av materialet var:

- Vilket innehåll inom arbetsmiljö kan ha påverkat sjuksköterskors psykiska hälsa?
- Hur är språket utformat?
- Används aktivt eller passivt språk? Finns interdiskursivitet och intertextualitet?

Analysen av innehållet i textformat definieras som corpus-analys (Dahlborg, 2023). Detta är en metod där textens innehåll bearbetas för att möjliggöra en lingvistisk analys. För denna analys rekommenderade Dahlborg mjukvaran AntConc, men på grund av tekniska problem under analysprocessen genomfördes detta steg manuellt. Artiklarna lästes noggrant och relevanta ämne, och ordval inom olika diskurser extraherades för att identifiera om texten var positivt, negativt eller neutralt laddat. Meningsuppbyggnad och metaforer analyserades vidare för att ge en djupare förståelse av textens struktur och budskap.

5.4 ETISKA ÖVERVÄGANDEN

Tidskriften *Vårdfokus* användes som huvudkälla i arbetet, eftersom det är en etablerad tidskrift inom vården. Hänsyn togs till aktuella och relevanta lagar, där Tryckfrihetsförordningen (SFS 1949:105) stadgade att alla har rätt till att läsa och ta del av information som finns i offentliga källor, inklusive tidskrift såsom *Vårdfokus*. Utöver detta följdes trovärdighets- och källkritiska principer (Umeå universitet, 2024). Endast sjuksköterskans perspektiv användes. De flesta av artiklarna som användes var skrivna av sjuksköterskor och baserades på deras personliga erfarenheter, vilket gav en vinklad syn.

Medvetenhet om att arbetet kunde vara vinklat var viktigt för att minska risken för partiskhet i studien.

Uppsatsförfattarnas förförståelse av sjuksköterskors upplevelser i arbetsmiljön och dess påverkan på deras psykiska hälsa fanns från tidigare arbete inom vården som vårdbiträde, samt från verksamhetsförlagd utbildning utförd på sjukhus med bredvidgång till sjuksköterskor.

Dessa personliga erfarenheter betraktas som en form av kunskap (Josefsson, 2017, refererad i Dahlborg, 2022), men en form av kunskap som kunde ge partiskhet, varför det var väsentligt att vara medveten om detta under studiens gång. Eftersom Vårdfokus är en journalistisk källa finns en risk för viss subjektivitet, vilket har beaktats i analysen. För en balanserad analys diskuteras alla relevanta artiklar noggrant och citerades för att undvika misstolkningar.

6 RESULTAT

En diskursanalys genomfördes med syftet att undersöka hur stress och coping i arbetsmiljön, resursbrist inom vården, sjuksköterskors arbetsscheman samt implementeringen av effektiva strategier påverkar deras psykiska hälsa. Analysen identifierade ett flertal diskurser, inklusive roll- och identitetsdiskurs, copingdiskurs, facklig diskurs, ledningsdiskurs, krisdiskurs, konsekvensdiskurs, ekonomisk diskurs, hälso- och vårdiskurs, politisk diskurs, maktdiskurs samt arbetsmiljödiskurs. Vidare belystes hur dessa diskurser benämns och tillämpas för att beskriva sambanden mellan de undersökta faktorerna och sjuksköterskors psykiska hälsa.

6.1 Stress och coping inom arbetsmiljön

Sommarperioden inom vården var särskilt ansträngd beskriver Bengtsson et al. (2024), där vissa regioner tidvis befann sig i stabsläge. Sjuksköterskan Håkansson (Bengtsson et al., 2024), sjuksköterska vid Akademiska sjukhuset i Uppsala, uttrycker sig följande gällande situationen:

"Det var otroligt stressande. Jag kände direkt att jag inte hann med allt" (s. 14).

Vidare talar hon om sjuksköterskans ansvar och tillägger:

"Jag kände att jag inte klarade av det" (s. 14).

Dessa uttalanden återspeglar en diskurs om roll och identitet, där sjuksköterskan kan tolkas inta en offerroll. Detta framträder genom ordval såsom *stressande*, *inte hann med* och *inte klarade av*. Denna diskurs förstärks ytterligare genom citatet:

"Jag bröt ihop helt enkelt. Jag hade prioriterat och prioriterat i två veckor, och min egen hälsa fick lida för det" (s. 14).

Här kan uttrycken *bröt ihop* och *prioriterat och prioriterat* tolkas som att sjuksköterskor ofta sätter patienternas hälsa före sin egen, vilket bidrar till en självupplevd offerroll. Ett mönster identifieras där sjuksköterskor tenderar att uttrycka självmedlidande i sin yrkesroll. Vidare använder Bengtsson et al. (2024) flera negativt laddade ord, såsom *oro*, *tufft* och *chock*, samt uttryck som *bördan var för stor*. Dessa ordval understryker allvaret i situationen och den psykiska påfrestning som personalen upplevde under sommaren.

Vid katastrofala händelser identifierades olika copingdiskurser. Artiklarna visar ett mönster där sjuksköterskor som upplevde katastrofala händelser under slutet av 1990-talet använde ett mer känslomässigt betonat språk (Westin, 2024a; Björkman, 2024a; Björkman, 2024b). Detta står i kontrast till sjuksköterskor som drabbades av katastrofala händelser under 2023, där beskrivningarna istället präglas av ett mer fackligt språk och en mer saklig ton baserad på deras personliga erfarenheter (Bengtsson, 2024a; Weilenmann, 2024a). Denna skillnad kan tolkas som att sjuksköterskornas möjlighet att bearbeta sina känslor påverkar hur de uttrycker sig om händelserna.

Det kan även tyda på en copingmekanism där sjuksköterskor upplever att de måste "stänga av sina egna känslor" (Björkman, 2024b, s. 35) för att hantera den psykiska belastningen.

6.2 Resursbrist inom vården och resulterande konsekvenser

Särskilt ansträngd beskrivs situationen under sommaren 2024. Wahrolén (2024a) skriver:

Även om sommaren i vården på många håll beskrivits som ansträngd men hanterbar finns det exempel på regioner där det har varit särskilt svårt, med avbrutna semestrar och till och med nödrop till Arbetsmiljöverket. Personal har fått arbeta tolvtimmarspass utan möjlighet att ta raster eller ens gå på toaletten (s. 4).

Genom ordval såsom *särskilt svårt*, *avbrutna semestrar*, och *nödrop till Arbetsmiljöverket*, skapar texten en bild av en särskilt pressad arbetssituation. Wahroléns text kan förstås som en intertextuell diskurs, då den bygger på och refererar till andra författares beskrivningar av vårdsituationen. Detta kan tolkas som ett sätt att belysa hur arbetsmiljö påverkar sjuksköterskornas psykiska hälsa genom att förstärka det som sägs om ämnet, genom att använda texter skrivit av andra författarna med liknande perspektiv. Problematiken tillskrivs personalbrist och uttryck såsom *synliggjordes*, *övertidsblockaden* och *strejken*, identifieras som en del av en facklig diskurs. Wahrolén (2024a) skriver:

Något som också synliggjordes i övertidsblockaden och strejken i våras var att mycket av det som utförs i vården endast blir möjligt tack vare att personalen vecka efter vecka ställer upp och arbetar på sin fritid (s. 4).

Genom att använda uttrycken *tack vare* och *ställer upp*, positioneras sjuksköterskorna som självupppoffrande och lojala. Detta är ett återkommande mönster i flera av de analyserade artiklarna, där sjuksköterskor framställs som aktörer som tvingas ta ansvar för vårdens brister genom individuella insatser. Detta kan tolkas som att konsekvensen blev en negativ påverkan på sjuksköterskornas psykiska hälsa. Weilenmann och De Loisted (2024) refererar till sjuksköterskan Forsbergs analys av den pågående vårdkrisen, som presenterar en motdiskurs genom att utmana personalbristens roll som huvudsaklig orsak till problemen. Sjuksköterskan Forsberg:

Problemet är oftast inte bemanningen i sjukhusvården, utan att arbetssätten är ostrukturerade. Personalen befinner sig för långt ifrån patienterna, och det finns arbetssätt som inte är värdeskapande för någon (s. 38).

Här identifieras en ledningsdiskurs, där fokus flyttas från resursbrist (hälso-och sjuvårdssdiskurs) till organisatoriska och strukturella brister inom vården (ledningsdiskurs). Ordval såsom *ostrukturerade arbetssätt, för långt ifrån, och inte värdeskapande* konstruerar en bild av ett ineffektivt system snarare än en underbemannad verksamhet. Forsbergs argumentation är en av få identifierade texter som lyfter fram organisatoriska svagheter istället för att enbart hänvisa till resursbrist som förklaringsmodell.

Synen på vad som bidrar till problemen inom vården varierar beroende på diskurs. Enligt sjuksköterskor framställs resursbrist som den främsta orsaken, vilket påverkar deras psykiska hälsa. Däremot förändras detta perspektiv inom en ledningsdiskurs, där problemet istället identifieras som strukturellt. Detta utgör en motdiskurs i förhållande till sjuksköterskornas uppfattning. I flera artiklar identifieras en roll-diskurs där relationen mellan sjuksköterskor och patienter beskrivs utifrån de påfrestningar som arbetsbelastningen innebär. Inom roll-diskurs identifierades hur sjuksköterskornas roll leder till professionellt tryck i att jobba för sina patienter trots bristande arbetsmiljö. Resursbrist identifierades som en faktor som bidrog till att sjuksköterskorna kom längre bort från sina patienter och skapade skuld känslor hos dem. Fokus skiftar här från resursbrist (krisdiskurs) till konsekvensdiskurs, där bristen på resurser kopplas till negativa hälsoeffekter för både personal och patienter.

Återkommande i de analyserade artiklarna är användningen av förstapersonsintervjuer, där sjuksköterskor beskriver sin arbetssituation i termer av brist på återhämtning, hög arbetsbelastning och en känsla av otillräcklighet som bidrar till psykisk ohälsa bland sjuksköterskorna. Tonläget i samtliga artiklar i arbetet är negativt och betonar en obalans mellan arbetsinsats och återhämtning. Bengtsson et al. (2024) beskriver hur återkomsten från semesterperioden upplevs som särskilt stressfylld, främst på grund av minskad bemanning och överbeläggningar. Ordval såsom *svårt sjuka patienter, vårdkrävande, och ökad arbetsbelastning*, förstärker en bild av en vårdssituation där tidsbrist utgör en central problematik. Vissa artiklar kombinerar en krisdiskurs med en facklig diskurs och en ekonomisk diskurs. Barnmorskan Roslund (citerad i Bengtsson et al., 2024) beskriver situationen:

För oss var tolvtimmarspassen det minst dåliga alternativet. Eftersom man dragit in på hyrpersonalen och samtidigt tagit bort stimulanssättningen för extrapass, hade vi 550 vakanta pass inför sommaren (s. 14).

Här blandas ekonomisk diskurs (*indragning av hyrpersonal, borttagen stimulanssättning*) med en krisdiskurs (*550 vakanta pass*) för att förstärka bilden av en extremt ansträngd situation. Roslunds ordval *minst dåliga* signalerar en brist på reella valmöjligheter, där personalen tvingas välja mellan flera negativa alternativ.

Westin (2024b) analyserar de ekonomiska faktorer som har påverkat resursbristen inom vården och framställer situationen som en konsekvens av strukturella besparingar (*ekonomisk diskurs*). Westin kombinerar ekonomisk diskurs, hälso- och vårddiskurs, krisdiskurs, samt politisk diskurs för att beskriva hur detta påverkar sjuksköterskors arbete samt psykiska hälsa.

Den ekonomiska diskursen är dock den dominerande eftersom texten är skriven ur ett ekonomiskt perspektiv, där ordval såsom *underskott*, *besparingar*, och *minskade personalkostnader*, bidrar till en pessimistisk bild av vårdens framtid. Ekonomiska besparingar (*ekonomisk diskurs*) identifierades som ett centralt problem som påverkade sjuksköterskors psykiska hälsa. Dessa besparingar ledde till färre arbetsmöjligheter för sjuksköterskor samt en ökad andel uppsägningar (*krisdiskurs*), vilket i sin tur bidrog till en negativ påverkan på deras psykiska välmående. En gemensam förståelse av hur arbetsmiljön påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa identifierades mellan de olika diskurserna. Däremot skiljer sig diskurserna åt i den centrala frågan om vad som bidrar till resursbristen, vilket i sin tur leder till psykisk ohälsa bland sjuksköterskor.

- Ledningsdiskursen framställer problemet som strukturellt och kopplar det till organisatoriska faktorer.
- Hälso- och sjukvårdsdiskursen betonar resursbrist som den främsta orsaken.
- Den ekonomiska diskursen fokuserar på besparingar som en avgörande faktor.

Dessa perspektiv samverkar och bidrar till en krisdiskurs inom vården, där de negativa konsekvenserna ytterligare förstärker den psykiska ohälsan bland sjuksköterskor. Sammantaget framställs en bild av en vårdsektor i ekonomisk obalans, där kortsiktiga besparingar riskerar att få negativa långsiktiga konsekvenser för både personal och patienters hälsa. Genom analysen framgår det att fokus ligger på var problemet anses vara, och att samtliga aktörer inom sina respektive expertområden är överens om att resursbrist leder till ökad arbetsbelastning, vilket i sin tur resulterar i psykisk ohälsa bland sjuksköterskor.

6.3 Sjuksköterskors arbetsscheman och påverkan på deras psykiska hälsa

Wahrolén (2024b) lyfter fram de utmaningar sjuksköterskor möter i sin strävan att upprätthålla en balans mellan arbete och privatliv. Hennes text bygger på tidigare forskning och texter skrivna av andra författare och kan därmed identifieras som en intertextuell diskurs. Detta kan identifieras som en strategi för att främja textens budskap. Wahrolén beskriver vikten av hur arbetsscheman är utformade och dess påverkan på sjuksköterskors vardag:

Arbetstiden är inte heller hela lösningen på hur man för ihop tillvaron. Hur ens arbetsschema är uppbyggt har stor påverkan. För många är möjligheten att jobba mer intensivt under kortare perioder, för att sedan få längre sammanhängande ledigheter, en uppskattad lösning – särskilt för dem som arbetar natt (s.4).

Hon konstaterar vidare att arbetstidsförkortning ofta upplevs som otillräcklig för att adressera de strukturella problemen inom vården. Språket i hennes text präglas av termer som *arbetstiden*, *lösning*, *påverkan* och *arbetsschema*, vilka betonar de tekniska utmaningarna i samband med skiftarbete.

Samtidigt används ord som *möjligheten*, *intensivt* och *kortare perioder* i en positiv kontext, vilket antyder att sådana lösningar tidigare upplevts som gynnsamma. Wahrolén (2024b) förstärker sitt resonemang genom att inkludera en förstapersonsintervju:

“Jag har orkat jobba natt i 20 år, men med det här schemat kommer jag inte klara det längre,” säger Angelica Rasmusson till Vårdfokus (s.4).

Detta citat fungerar som ett exempel på hur ett illa genomtänkt schema kan försvåra snarare än underlätta balansen mellan arbete och privatliv. Formuleringen *inte klara det längre*, signalerar en emotionell och negativ laddning, vilket tyder på en tydlig koppling till sjuksköterskors psykiska hälsa. Wahrolén lyfter även fram de ekonomiska utmaningarna inom vården men analyserar dem inte närmare. Detta kan tyda på att de ekonomiska utmaningarna är svåra att förändra och därför inte diskuteras vidare. Vidare diskuterar hon arbetsgivarens prioriteringar och deras konsekvenser för sjuksköterskornas hälsa:

Men det är också en fråga om prioriteringar. Är det rimligt att arbetsgivare ska kompromissa med anställdas hälsa och långsiktiga hållbarhet för att lösa akuta budgetproblem? Det finns ingen enkel lösning, men en sak är säker. Om vården ska behålla sin kompetens, måste det gå att kombinera arbete och privatliv (s.4).

Här identifieras en maktdiskurs där ekonomiska faktorer påverkar sjuksköterskors hälsa. Även interdiskursivitet, vilka diskurstyper texten är uppbyggd av och hur (Fairclough, 1992, refererad i Dahlborg, 2023), används genom att knyta samman arbetsvillkor, ekonomi och personalthälsa. Ett liknande perspektiv presenteras av Andersson (2024a), som beskriver sjuksköterskors kamp för kortare arbetstid och deras besvikelse över utfallet. Hon förstärker sitt budskap genom att inkludera citat från strejken:

”Tre av tio jobbar deltid för att de inte orkar mer”, ”Bättre villkor för oss blir bättre vård för dig” och ”Nu är det nog!”.

Dessa uttryck speglar sjuksköterskornas frustration och tydliggör deras krav på förbättrade arbetsvillkor. En situation som i förlängningen påverkar deras psykiska hälsa. Här identifieras en politisk diskurs, där sjuksköterskornas krav riktas mot beslutsfattare. I en annan artikel (Andersson, 2024b) används intervjuer med ambulanssjuksköterskor i Stockholm för att skildra hur införandet av 24/7-avtalet påverkar deras arbetsmiljö. Här dominerar en facklig diskurs där uttrycket *”jättestor skillnad”* indikerar en positiv förändring. Dock framkommer även oro över att förändringen införts för sent. Skoglund, huvudskyddsombud vid Aisab (Andersson, 2024b), uttrycker:

Stämningen på arbetsplatsen blir allt sämre. Folk väljer att sluta. Folk sjukskriver sig. Motivationen till att lösa problem försämras. Vården blir sämre (s.31).

Här förstärks en negativ arbetsmiljödiskurs där arbetsbelastningen och den bristande återhämtningen framställs som faktorer som leder till personalflykt och försämrad vårdkvalitet. Bengtsson (2024b) presenterar en motdiskurs till Wahrolén (2024b) och Andersson (2024b) genom en kritisk granskning av kortare arbetstider. Han citerar ambulanspersonal Blomqvist:

Bara tre ambulanssjuksköterskor bor i trakterna kring Virserum. Resten pendlar från Oskarshamn, Västervik, Kalmar och Öland. Många tyckte att det blev ohållbart och sökte jobb närmare bostadsorterna. Både bensinkostnaden och pendlingstiden fördubblades (s.14).

Här identifieras en ekonomisk diskurs där kortare arbetstid leder till praktiska och ekonomiska svårigheter, såsom ökade pendlingstider och högre kostnader, vilket i sin tur resulterar i att sjuksköterskor säger upp sig. Det som identifierades var att personliga faktorer påverkar sjuksköterskornas uppfattning om vad som påverkar deras psykiska hälsa. Vidare beskriver Weilenmann (2024b) hur förändringar i schemalaggningsen för sjuksköterskor i Gävle lett till stor frustration bland personalen. Intervjuer med sjuksköterskor används för att illustrera kritiken. Rasmusson (citerad i Weilenmann, 2024b) uttrycker:

De första lediga dagarna sover vi ju och vakar av. Sedan har man en ledig dag och efter det är man tillbaka på jobbet igen. Det är en oerhörd försämring för oss och helt ohållbart. Jag är alltid trött, och det är knappt någon idé att försöka ställa tillbaka dygnet, för man hinner inte (s.8).

Ordvalen *oerhörd försämring*, *helt ohållbart* och *alltid trött* förstärker den negativa upplevelsen av det nya schemat och signalerar en påtaglig påverkan på sjuksköterskornas psykiska hälsa. Arbetsmiljö är ett brett begrepp som omfattar arbetstid, arbetsschema, kollegiala relationer och den fysiska arbetsplatsen. I de analyserade artiklarna används i stor utsträckning förstapersonsintervjuer med sjuksköterskor för att beskriva deras erfarenheter. Diskursanalysen identifierar både intertextualitet (texter som bygger på andra texter) och interdiskursivitet (diskurser som blandas i en text) i hur argument och resonemang byggs upp i texterna. Ett gemensamt fynd i artiklarna var att schemalaggningsen ledde till en krisdiskurs, vilket påverkade hur sjuksköterskorna upplevde effekterna på deras psykiska hälsa. Den politiska diskursen identifierades som negativ av sjuksköterskorna när det gällde arbetstider och schema.

När schemalaggningsen förändras till något som inte är omtyckt av alla, identifieras detta inom den ekonomiska diskursen som en besparingsåtgärd. Det fanns ingen expertanalys som bekräftade detta, men sjuksköterskorna själva upplevde att förändringarna hade ekonomiska motiv när frågan aktualiserades. Utöver den ekonomiska diskursen identifierades även två andra framträdande diskurser med fokus på arbetstid och schemalaggningsen: den fackliga diskursen och den politiska diskursen. Inom den fackliga diskursen sågs problemet främst som bristande återhämtning mellan arbetspassen, vilket på lång sikt ledde till psykisk ohälsa bland sjuksköterskor.

Den politiska diskursen fokuserade däremot på dygnsvilan som en central fråga och hur mycket tid sjuksköterskor borde få för återhämtning innan de förväntades arbeta igen. Bristen på en enhetlig lösning skapade missnöje bland sjuksköterskor, eftersom inga av de föreslagna alternativen upplevdes som tillfredsställande.

Tonen i artiklarna är negativladdat när arbetsmiljön diskuteras, och ekonomiska, politiska och fackliga diskurser lyfts fram som centrala faktorer i arbetsmiljöns påverkan på sjuksköterskors hälsa. Språket i texterna präglas ofta av negativa uttryck, där sjuksköterskor beskriver sig som trötta och utmattade – en tydlig signal om försämrad psykisk hälsa. Detta kopplas i sin tur till bristande återhämtning mellan arbetspassen.

Analysen visar ett tydligt samband mellan arbetsmiljö och psykisk hälsa. Schemaläggning och arbetstidsförkortningar ses både som en möjlig lösning och som en ny problematik, beroende på sammanhang och sjuksköterskornas perspektiv. Samtidigt identifierades brist på kontroll över arbetssituationen, ökad arbetsbelastning och ekonomiska nedskärningar som faktorer som ytterligare försämrar arbetsmiljön, vilket i sin tur påverkar sjuksköterskors psykiska välbefinnande negativt.

6.4 Effektiva strategier som påverkar sjuksköterskors psykiska hälsa på arbetet

Ett upprepat fynd inom effektiv strategi som används för att förbättra arbetsmiljön och dess påverkan på psykiska hälsan i vården enligt analyserad artiklarna är den så kallade *magnetmodellen* (Mirsch, 2024 & Wahrolén, 2024c). Modellen omstrukturerar organisationen där beslutfattande är decentraliserad. Detta ledde till att sjuksköterskorna fick bestämma själva hur och vad som ska prioriteras under arbetet. Utifrån ett fackligt perspektiv används uttrycket *delaktighet i beslutsprocesser* som beskrivande av denna modell och från ett ledningsperspektiv på en sjukhusavdelning uttrycks det liknande med, *påverka och bestämma mycket själva*. Detta fynd identifierade att ledning och facklig perspektivet hade liknande åsikter om magnetmodellen. Vidare använder både det fackliga och ledningsperspektivet beskrivande ord som *stödjande*, *omtanke*, *tillit* och *utveckling*. Från det fackliga perspektivet kopplas magnetmodellen till ordvalen *stödjande arbetsmiljö* och kopplas till att ha en positiv påverkan på psykisk hälsa hos sjuksköterskor.

Inom maktdiskurs identifierades ledningens påverkan på sjuksköterskors psykiska hälsa. I krissituation upplevde sjuksköterskorna uppskattning av ledningen där positiva fraser användes såsom *kändes bra*, *slags tack*, *var fint*, *tårar i ögonen* och *jättebra jobb* för att beskriva inverkan av denna uppskattning de fick på deras jobb (Björkman, 2024a). Sjuksköterskor använder ordval som *min räddning*, *psykiska måendet påverkas*, *mår bättre*, *inre lugn*, *stressen från arbetsdagen lämnas*, *slappna av* och *blivit mycket bättre* när de delar med sig av sina fritidsintressen. Dessa intressen diskuteras som strategier för att må bra (Bengtsson, 2024c & Bengtsson, 2024d).

IVA-sjuksköterskan Karlfeldt (Björkman, 2024a) citerades:

Genom att flytta ut mina tankar från hjärnan till pappret behöver jag inte ha det i huvudet längre (s.35).

Detta är ett exempel på copingdiskurs där tonfallet i texten förändrades till det positiva. Vidare tillämpades formuleringarna *gemensamt gå igenom, prata av oss, fortsätter prata, berätta och reflektion*. Dessa ordval pekar på att samtal kan användas som en effektiv strategi för att hantera följderna av stress i arbetsmiljön (Björkman, 2024a & Weilenmann, 2024a & Westin 2024a). Vid diskursanalysen av effektiva strategier för att minska arbetets påverkan på den psykiska hälsan förändrades tonfallet från övervägande negativt till mer positivt. Dessa strategier diskuterades dock sällan i de flesta artiklarna, där fokus och perspektiv främst låg på den negativa påverkan.

6.5 RESULTATSAMMANFATTNING

De flesta artiklarna var baserade på förstapersonsintervjuer med sjuksköterskor verksamma inom hälso- och sjukvården. Flera diskurser identifierades, där de mest framträdande var den ekonomiska diskursen, vård- och omsorgsdiskursen, den politiska, ledning och fackliga diskursen. Intertextualitet var tydligt närvarande i artiklarna, där innehållet byggde vidare på tidigare forskning och artiklar från Vårdfokus. En konflikt mellan olika diskurser identifierades:

- Den fackliga diskursen framställer arbetsmiljöns påverkan på sjuksköterskors psykiska hälsa som ett akut problem. I detta sammanhang identifierades en stark koppling till krisdiskursen, där situationen beskrivs som pressad och ohållbar. Här identifierades även vård- och omsorgs diskurs för att vidare betona konsekvensen.
- Hälso- och sjukvårds diskurs identifierar brist på återhämtning efter arbete samt patientsäkerhetsrisker som ett problem.
- Politisk och ledningsdiskursen tolkar problemen som strukturella inom organisationen och betonar organisatoriska brister som en huvudsaklig orsak. Till viss del erkänns även ekonomiska faktorer som bidragande till arbetsmiljöproblemen.
- Den ekonomiska diskursen är riktad mot beslutsfattare och formulerar problemen i ekonomiska termer, såsom besparingar och kostnadseffektivitet.

Däremot identifierades arbetsmiljöns påverkan på sjuksköterskors psykiska hälsa som en gemensam konsekvens i samtliga diskurser, men lösningen till problemet identifierades beroende på diskursens fokus:

- Inom den fackliga samt hälso- och sjukvårdsdiskurs, identifierades bättre bemanning i arbete och kortare arbetstider som potentiella lösningar.
- Politiska, ekonomiska och ledningsdiskursens lösning identifierades som reformer och effektivisering av prioriteringar samt omstrukturering inom organisationen.

Flertalet artiklar förmedlade en negativ bild av den administrativa sektorn som styr hälso- och sjukvården, samt av svagt ledarskap inom organisationen.

Arbetsbelastning identifierades som en påfrestning som hade negativa konsekvenser för sjuksköterskornas psykiska hälsa. Sjuksköterskors upplevelser av delaktighet i beslutsfattande främjade deras psykiska hälsa.

7 DISKUSSION

7.1 METODDISKUSSION

Metoden som valdes för detta arbete var diskursanalys, utefter Faircloughs modell (1992, refererad i Dahlborg, 2023). Diskursanalys valdes för att djupanalysera språket som beskriver sjuksköterskors arbete och hur detta påverkar deras psykiska hälsa. Då den fackliga tidskriften *Vårdfokus* användes har trovärdighetsprincipen applicerats vid bearbetning av innehållet då tidskriften drivs av en etablerad organisation som använder aktuell och relevant information inom vården och omvårdnad.

Styrkor med detta val av denna analysmetod är framför allt främjande av det kritiska tänkandet, där fokuset blir på att besvara frågorna, hur, varför, vad och vem som skriver en text. Genom denna analysmetod fördjupas förståelsen för hur språk och makt används för att beskriva arbetsmiljöns påverkan på den psykiska hälsan. Texternas struktur ifrågasätts och uppenbara betydelseerna bortses för en djupare analys av det som döljs mellan raderna (Dahlborg, 2023).

Svagheter med val av metod är den vinklade synen som framstår i en facklig tidskriften som *Vårdfokus*, eftersom innehållet är övervägande facklig. Valet av tidskrift medför en svårighet av fördjupning i den situation som diskuteras och varför problemen har uppstått. Detta då majoriteten av artiklar använder sig av förstapersonsintervjuer som speglar personliga åsikter utifrån individuella erfarenheter, inga vetenskapliga beprövade studier används i denna fackliga tidskrift. *Vårdfokus* riktar sig till legitimerade sjuksköterskor, röntgensjuksköterskor, barnmorskor och biomedicinska analytiker. Denna beskrivning framgår av deras officiella webbplats, där även deras målgruppspecificering anges. Chefredaktören och ansvariga utgivaren, Wahrolén, har själv en bakgrund som sjuksköterska. Däremot framgår inte tidigare yrkesbakgrund för övriga reportrar i tidskriften.

En empirisk studie valdes bort eftersom denna typ av forskning är tidskrävande och kräver mer resurser, särskilt med avseende på de omfattande etiska överväganden som måste göras. Empiriska studier involverar ofta patienter i olika vårdssituationer, vilket förutsätter godkännande från samtliga berörda parter samt att lämpliga deltagare identifieras utifrån specifika inklusionskriterier (Mårtensson & Fridlund, 2023). Om en empirisk ansats hade använts, skulle en mer avgränsad och konkret frågeställning kunna ha formulerats, vilket hade möjliggjort en direkt insamling av data från sjuksköterskor. Detta hade potentiellt lett till ett tydligare svar på studiens syfte, utan behov av att tolka eller sammanställa information från redan existerande material.

Tillförlitlighet handlar om att uppnå trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och verifierbarhet gällande forskningen som genomfördes (Mårtensson & Fridlund, 2023). Detta uppnåddes genom en noggrann beskrivning av forskningsprocessen samt opponering av arbetet som pågick under arbetes genomgång. Utöver detta ökar användningen av ett flertal citat trovärdigheten.

Mårtensson och Fridlund (2023) menar att en studie kan betraktas som trovärdig om andra forskare har kommit fram till samma resultat. De resultat som presenteras i denna studie stöds av den forskning som redovisas i bakgrunden.

Triangulering ökar tillförlitligheten. Eftersom Vårdfokus är den enda litteratur som har använts, minskas dock tillförlitligheten i arbetet till viss del. Den teoretiska mättnaden identifierades efter analys av fyra tidskrifter mellan juli och december 2024, då artiklarna uppvisade återkommande mönster. Detta visar på pålitlighet över tid, eftersom resultaten genom den valda analysmetoden förblev stabila vid upprepade sökningar under denna period. Innehållet tenderade att återupprepa redan etablerade resonemang, och få nya perspektiv eller insikter framkom i materialet.

7.2 RESULTATDISKUSSION

Resultaten i denna studie bekräftar tidigare forskning som tydligt påvisat ett samband mellan bristfälliga arbetsvillkor, hög arbetsbelastning och psykisk ohälsa bland sjuksköterskor (Arneson & Ekberg, 2005; Petterson et al., 2005). Trots att dessa problem uppmärksammades redan i början av 2000-talet kvarstår de än idag, vilket tyder på att effektiva åtgärder för att förbättra arbetsmiljön har varit otillräckliga. Denna studie visar att faktorer såsom stress, resursbrist och ineffektiva arbetsscheman ytterligare förvärrar den psykiska ohälsan bland sjuksköterskor, vilket överensstämmer med tidigare forskning inom området (Duffield et al., 2008; Al-Akash et al., 2024; Smith, 2022).

En viktig aspekt som identifierats i resultaten är könsskillnader i förekomsten av psykisk ohälsa bland sjuksköterskor och läkare i Sverige. Brulin et al. (2023) påvisar att kvinnor i högre utsträckning rapporterar symtom på utmattning och depression jämfört med män, vilket även stöds av Kakemam et al. (2019), som fann att kvinnliga sjuksköterskor upplever högre stressnivåer än andra yrkesgrupper inom vården. Vidare rapporterar Försäkringskassan (2023) att sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa ökat inom kvinnodominerade yrken, såsom sjuksköterskeyrket. Eftersom denna studie baseras på artiklar från en vårdförbundstidskrift, där majoriteten av intervjuerna genomfördes med kvinnliga sjuksköterskor, kan det ha påverkat perspektivet på problematiken.

Utifrån Calista Roys copingteori påverkas individens hälsa och välbefinnande av den omgivande miljön, samtidigt som individen har en inneboende förmåga att anpassa sig till sin situation (Roy & Andrews, 1999, refererad i Harris, 2021). Resultaten i denna studie indikerar att sjuksköterskor tvingas anpassa sig till en krävande arbetsmiljö för att kunna utföra sitt arbete, men när arbetsvillkoren blir ohållbara påverkas deras psykiska hälsa negativt. Detta stärker Roys teori om att arbetsmiljön spelar en avgörande roll för individens välmående. Samtidigt kan teorin även användas för att belysa möjliga lösningar, genom en djupare förståelse för samband mellan miljö och psykisk hälsa – om arbetsförhållandena förbättras kan sjuksköterskor i högre grad hantera arbetsrelaterad stress och trivas i sin yrkesroll.

En central utmaning som framkommer i resultaten är ineffektiva arbetsstrukturer. Sjuksköterskor tvingas lägga en betydande del av sin arbetstid på administrativa uppgifter, vilket minskar tiden för direkt patientvård och bidrar till ökad stress. Detta bekräftar tidigare studier som visar att administrativa krav kan utgöra en belastning för sjuksköterskor och därmed påverka deras arbetsmiljö negativt (Bryan et al., 2021).

Ett sätt att hantera dessa strukturella utmaningar är att implementera Magnet-modellen, som enligt Wieslander (2023) kan bidra till en mer hållbar arbetsmiljö. Genom att decentralisera beslutsfattandet skapar modellen en tydligare struktur och ger vårdpersonalen större inflytande över beslut, vilket i sin tur främjar sjuksköterskors delaktighet och långsiktig hållbarhet i arbetsmiljön. Resultaten i denna studie tyder på att en förbättrad arbetsmiljö inte bara minskar risken för psykisk ohälsa utan även öka sjuksköterskors motivation genom bättre arbetsförhållanden. Detta leder till att patienterna får bättre vård i enlighet med patientsäkerhetslagen (SFS 2010:659, 2 kap. 1 §) som säger att vårdgivare ska bedriva verksamheten för att säkerställa att god vård erbjuds till patienterna.

Vidare visar denna studie att uppfattningen om grundorsaken till den psykiska ohälsan varierar beroende på aktörens perspektiv. Sjuksköterskor lyfter personalbrist som den främsta orsaken, medan chefer fokuserar på strukturella problem och ledning samt politiker betonar ekonomiska begränsningar. Dessa olika perspektiv kan bidra till att effektiva lösningar fördröjs, vilket resulterar i en ond cirkel där dåliga arbetsförhållanden leder till ökad psykisk ohälsa, sjukskrivningar och uppsägningar, vilket i sin tur förvärrar personalbristen, och resursbristen uppstår. Omvårdnaden av patienter påverkas negativt av detta, då personalbrist leder till att sjuksköterskorna får mindre tid för patienterna, medan resursbrist resulterar i färre vårdplatser, vilket framgår av resultaten i studien.

Resultaten i denna studie överensstämmer med tidigare forskning, som tydligt visar på sambandet mellan en bristande arbetsmiljö, präglad av olämpliga arbetsvillkor och emotionellt påfrestande arbetsförhållanden, och ökad psykisk ohälsa bland sjuksköterskor (Bryan et al., 2021; Weilenmann, 2023). Denna studie stärker därmed behovet av strukturella förändringar och riktade insatser för att förbättra arbetsvillkoren och främja sjuksköterskors psykiska hälsa.

Genom analysen av de valda artiklarna framgår en stark frustration bland sjuksköterskor gällande arbetsvillkoren, vilket tydligt speglas i det språk de använder. Artiklarna publicerades precis efter avslutningen av en strejk för bättre arbetsvillkor, där sjuksköterskorna uttryckte missnöje med det avtal som slutligen träffades. Arbetsvillkoren i 1996 ledde till strejk för att få bättre villkor för sjuksköterskor. Det visar ett upprepande mönster där arbetsmiljöfaktorer är fortfarande ett olöst problem inom sjuksköterskans yrke (Nyman, 2004).

7.3 KONKLUSION

Sambandet mellan arbetsmiljö och psykisk hälsa är starkt. Resultatdiskussionen visar att tidigare forskning bekräftar detta fynd och att psykisk ohälsa bland sjuksköterskor till följd av arbetsmiljön har varit ett aktuellt problem under en längre tid, redan från tidigt 2000-tal.

Studien visar att psykisk ohälsa hos sjuksköterskor främst beror på bristfälliga arbetsförhållanden, vilka är direkt kopplade till arbetsmiljön. Diskussionen tydliggjorde att denna problematik var särskilt framträdande bland kvinnliga sjuksköterskor.

Den viktigaste slutsatsen i denna studie är att arbetsmiljön har en avgörande betydelse för den psykiska hälsan hos sjuksköterskor. För att förbättra arbetsmiljön föreslås bland annat reflektion med medarbetare som en copingstrategi, införande av Magnetmodellen eller liknande modeller samt möjligheter till ordentlig återhämtning för sjuksköterskor.

Dessa åtgärder skulle leda till en mer hållbar arbetsmiljö, vilket i sin tur skulle främja den psykiska hälsan hos sjuksköterskor. Detta skulle bidra till att minska sjukskrivningar och uppsägningar, och därmed även motverka personalbrist och resursbrist.

7.4 KLINISKA IMPLIKATIONER OCH FÖRSLAG TILL UTVECKLING AV ÄMNET

Studien visar att trots det väletablerade sambandet mellan arbetsmiljö och psykisk hälsa kvarstår betydande utmaningar, vilket tyder på att de åtgärder som vidtagits för att förbättra arbetsvillkoren har varit otillräckliga. Det är därför av största vikt att fortsatt forskning genomförs för att undersöka hur arbetsmiljön påverkar den psykiska hälsan och för att bättre kunna hantera denna fortfarande aktuella utmaning. Det finns ett tydligt behov av strukturella förändringar och riktade insatser för att förbättra arbetsmiljön och därmed främja sjuksköterskors psykiska hälsa.

Vidare behöver skillnaderna mellan könen i relation till arbetsmiljön undersökas mer ingående. En sådan undersökning kan bidra till en bättre förståelse för hur kvinnors psykiska hälsa påverkas av arbetsförhållandena och samtidigt ge insikter i hur manliga sjuksköterskor hanterar en bristande arbetsmiljö. Denna kunskap kan i sin tur leda till mer effektiva strategier för att förbättra arbetsvillkoren för båda könen.

Under arbetet med den här texten har författarna använt ChatGPT med stor försiktighet och enbart i syfte att förbättra textens språk och läsbarhet. Efter användning av verktyget har författarna noggrant gått igenom och reviderat texten och tar fullt ansvar för innehållet i texten.

8 REFERENSER

- Adriaenssens, J., de Gucht, V., & Maes, S. (2012). The impact of traumatic events on emergency room nurses: Findings from a questionnaire survey. *International Journal of Nursing Studies*, 49(11), 1411–1422. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2012.07.003>
- Al-Akash, H., Aldarawsheh, A., Elshatarat, R., Sawalha, M., Saifan, A., Al-Nsair, N., Saleh, Z., Almagharbeh, W., Sobeh, D., & Eltayeb, M. (2024). “We do others’ jobs”: A qualitative study of non-nursing task challenges and proposed solutions. *BMC Nursing*, 23, 478. <https://doi.org/10.1186/s12912-024-02059-9>
- Allgulander, C. (2019). *Klinisk psykiatri*. (4:e uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Andersson, L. & Hallberg, P. (u.å.). *Intertextualitet*. NE Nationalencyklopedin AB. Hämtad 3 mars, 2025, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/intertextualitet?isSearchResult=true>
- *Andersson, M. (2024a, december). Barnakuten fick kortare arbetstid efter strejken. *Vårdfokus*, (9), 22-25.
- *Andersson, M. (2024b, december). Sju års kamp ger kortare arbetstid. *Vårdfokus*, (9), 30- 31.
- Arneson, H., & Ekberg, K. (2005). Evaluation of empowerment processes in a workplace health promotion intervention based on learning in Sweden. *Health Promotion International*, 20(4), 351–359.
- Beavan, V., & Stephens, C. (1999). The characteristics of traumatic events experienced by nurses on the accident and emergency ward. *Nursing Praxis in New Zealand*, 14, 12–21. <https://www.nursingpraxis.org/article/83698-the-characteristics-of-traumatic-events-experienced-by-nurses-on-the-accident-and-emergency-ward>
- *Bengtsson, P., (2024a, augusti). Man hörde hur det dånade i marken. *Vårdfokus*, (6), 32-33.
- *Bengtsson, P., (2024b, oktober). Svårare att bemanna med nya dygnsvilan. *Vårdfokus*, (7), 14-15.
- *Benhttps://doi.org/10.1093/heapro/dai023gtsson, P., (2024c, november). Från vårdsalen till prispallen. *Vårdfokus*, (8), 55.
- *Bengtsson, P., (2024d, oktober). Stressen lämnas vid ytan. *Vårdfokus*, (7), 14-15.
- *Bengtsson, P., Björkman, S., & Westin, J. (2024, augusti). Tuff sommar för många: “Hur länge kommer jag att orka?”. *Vårdfokus*, (6), 14-15.
- *Björkman, S., (2024a, augusti). Vi slogs av att de var så unga, bara barn. *Vårdfokus*, (6), 24-26.

- *Björkman, S., (2024b, augusti). Man måste stänga av sina egna känslor. *Vårdfokus*, (6), 35-36.
- Booker, L. A., Sletten, T. L., Alvaro, P. K., Barnes, M., Collins, A., Chai-Coetzer, C. L., Naqvi, A., McMahon, M., Lockley, S. W., Rajaratnam, S. M. W., & Howard, M. E. (2019). Exploring the associations between shift work disorder, depression, anxiety and sick leave taken amongst nurses. *Journal of Sleep Research*, 28(6), e12872. <https://doi.org/10.1111/jsr.12872>
- Brulin, E., Lidwall, U., Seing, I., Nyberg, A., Landstad, B., Sjöström, M., Bååthe, F., & Nilsson, P. (2023). Healthcare in distress: A survey of mental health problems and the role of gender among nurses and physicians in Sweden. *Journal of Affective Disorders*, 339, 104–110. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.07.042>
- Bryan, M. L., Bryce, A. M., & Roberts, J. (2021). The effect of mental and physical health problems on sickness absence. *Journal of Public Health*, 22, 1519–1533. <https://doi.org/10.1007/s10389-021-01552-7>
- Dahlborg, E. (2022). Kunskap, Kunskapsanvändning och kunskapsutveckling. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats-Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4:e uppl., s29-40). Studentlitteratur
- Duffield, C., Gardner, G., & Catling-Paull, C. (2008). Nursing work and the use of nursing time. *Journal of Advanced Nursing*, 64(5), 516–523. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2702.2008.02637.x>
- Friberg, F. (2022). Att göra en litteraturöversikt av kvantitativ och kvalitativ forskning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats-Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4:e uppl., s185-199). Studentlitteratur.
- Försäkringskassan. (2023, 17 oktober). *Rekordmånga sjukskrivningar på grund av stress*. Försäkringskassan. Hämtad 19 november, 2024, från <https://www.forsakringskassan.se/nyhetsarkiv/nyheter-press/2023-10-17-rekordmanga-sjukskrivningar-pa-grund-av-stress>
- Försäkringskassan. (2024a, 5 April). *Antalet sjukskrivna varierar över tid*. Försäkringskassan. Hämtad 20 november, 2024, från <https://tinyurl.se/axA>
- Försäkringskassan. (2024b). *Psykisk ohälsa i dagens arbetsliv: Lägesrapport 2024 – Tabellbilaga*. Försäkringskassan. Tillgänglig på <https://www.forsakringskassan.se/nyhetsarkiv/nyheter-press/2024-11-18-lagesrapport-psykisk-ohalsa-2024---rekordmanga-stressrelaterade-sjukskrivningar>
- Gabriel, K. P., & Aguinis, H. (2022). How to prevent and combat employee burnout and create healthier workplaces during crises and beyond. *Journal of Applied Psychology*, 107(6), 880–898. <https://doi.org/10.1037/apl0000890>

- Hallberg, P., Eriksson, G., & Emt J. (u.å). *Diskurs*. NE Nationalencyklopedin AB. Hämtat 3 mars, 2025, från <https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/diskurs?isSearchResult=true>
- Harris, R. (2021). Sister Callista Roy: Adaptation Model. *Nursing theorists and their work e-book*, 247.
- Kakemam, E., Raeissi, P., Raoofi, S., Soltani, A., Sokhanvar, M., Visentin, D. C., & Cleary, M. (2019). Occupational stress and associated risk factors among nurses: a cross-sectional study. *Contemporary Nurse*, 55(2–3), 237–249. <https://doi.org/10.1080/10376178.2019.1647791>
- Kessler, R. C., Berglund, P., Demler, O., Jin, R., Merikangas, K. R., & Walters, E. E. (2005). Lifetime prevalence and age-of-onset distributions of DSM-IV disorders in the National Comorbidity Survey Replication. *Archives of general psychiatry*, 62(6), 593–602. <https://doi.org/10.1001/archpsyc.62.6.593>
- Mealer, M., & Jones, J. (2013). Posttraumatic stress disorder in the nursing population: A Concept analysis. *Nursing Forum*, 48, 279–288. <https://doi.org/10.1111/nuf.12045>
- *Mirsch, H. (2024, oktober). Vi löser problem tillsammans. *Vårdfokus*, (7), 50.
- Mårtensson, J., & Fridlund, B. (2023). Vetenskaplig kvalitet i examensarbete. I M.Henricsson (Red), *Vetenskaplig teori och metod* (3:1 uppl., s.473–490). Studentlitteratur.
- Nyman, K. (2004, 10 maj). Det började 1996. *Vårdfokus*. <https://www.vardfokus.se/nyheter/det-vande-efter-1996/>
- Petterson, I.-L., Hertting, A., Hagberg, L., & Theorell, T. (2005). Are trends in work and health conditions interrelated? A study of Swedish hospital employees in the 1990s. *Journal of Occupational Health Psychology*, 10(2), 110–120. <https://doi.org/10.1037/1076-8998.10.2.110>
- Schuster, M., & Dwyer, P. A. (2020). Post-traumatic stress disorder in nurses: An integrative review. *Journal of Clinical Nursing*, 29(9-10), 1480-1494. <https://doi.org/10.1111/jocn.15288>
- Segesten, K. (2023). Att välja ämne och modell för sitt examensarbete. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats- Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4:e uppl., s139-143). Studentlitteratur.
- SFS 1949:105. *Tryckfrihetsförordningen*. Justitiedepartementet L6. Hämtad 5 december, 2024, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/tryckfrihetsforordning-1949105_sfs-1949-105/#K2

- SFS 2010:659. *Patientsäkerhetslag*. Sveriges riksdag. Hämtad 6 mars, 2025, från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientsakerhetslag-2010659_sfs-2010-659/
- Smith, V. (2022). An Analytical Review of the Effects of Emotional Intelligence on the Burnout Syndrome among Nurses with Probing Potential Coping Strategies to Revitalize the Nursing Curriculum to Improve the Performance of Healthcare Professionals. In *ProQuest LLC*. https://doi.org/https://gateway.proquest.com/openurl?url_ver=Z39.88-2004&rft_val_fmt=info:ofi/fmt:kev:mtx:dissertation&res_dat=xri:pqm&rft_dat=xri:pqdiss:30242805
- Stein, D. J., Shoptaw, S. J., Vigo, D. V., Lund, C., Cuijpers, P., Bantjes, J., Sartorius, N., & Maj, M. (2022). Psychiatric diagnosis and treatment in the 21st century: paradigm shifts versus incremental integration. *World Psychiatry*, 21(3), 349-364. <https://doi.org/10.1002/wps.20998>
- Svensk Sjuksköterskeförening. (2023). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*. (Rev.utg.). <https://swenurse.se/download/18.5b9522411887c8d873d5c38a/1686557116681/Kompetensbeskrivning%20legitimerad%20sjuksko%CC%88terska.pdf>
- Umeå universitetsbibliotek. (2024). *Källkritik- bedöma källors trovärdighet*. Umeå universitet. Hämtad 5 december, 2024, från <https://www.umu.se/bibliotek/soka-skriva-studera/informationssokning-och-kallkritik/kallkritik/>
- Uppdrag Psykisk Hälsa. (2022). *Psykiatrin i siffror*. Hämtad 19 november, 2024, från <https://www.uppslagsverket.se/nyheter/13-000-sjukskoterskor-har-lamnat-yrket/>
- *Wahrolén, M. (2024a, augusti). Dags att hela den splittrade vården. *Vårdfokus*, (6), 4.
- *Wahrolén, M. (2024b, december). Konsten att få schemat och livet att gå ihop. *Vårdfokus*, (9), 4.
- *Wahrolén, M. (2024c, november). Ta kontroll över din arbetsmiljö. *Vårdfokus*, (8), 4.
- Weilenmann, L. (2023, 3 juni). 13 000 sjuksköterskor har lämnat yrket. *Vårdfokus*. <https://www.vardfokus.se/nyheter/13-000-sjukskoterskor-har-lamnat-yrket/>
- *Weilenmann, L., & De Loisted, (2024, augusti). Problemet är oftast inte bemanningen i sjukvården utan att arbetssätten är ostrukturerade. Jag är medveten om att många kan bli arga när jag säger det. *Vårdfokus*,(6), 38-41.
- *Weilenmann, L. (2024a, december). Jag är fokuserad på barnen i tågets vagnar. *Vårdfokus*, (6), 28.

- *Weilenmann, L. (2024b, december). Nattens trotjänare ryter till. *Vårdfokus*, (9), 6-11.
- *Westin, J. (2024a, augusti). Vi möttes av ett kaos, människor överallt. *Vårdfokus*, (6), 30-31.
- *Westin, J. (2024b, december). Stora underskott i vården trots kraftiga besparingar.

Vårdfokus, (9), 14-15.

- Wieslander, L. (2023). Mapping review: Presenting a need for future investigation into how the Magnet model affects nurses. In *26th Excellence in Services International Conference*, University of West Scotland, Paisley, 31 August–1 September, 2023.
- Östlundh, L. (2022). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats- Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (4:e uppl., s79-109). Studentlitteratur